ڕاگەیاندنی بارودۆخی نائاسایی نیشانەی بێدەسەڵاتیو خەسڵەتی سەرکوتگەرانەی حکومەتی یاوەرو عەلاویە؟

محسن كريم

2004-11-07

حکومەتەکەی عەلاوی بۆ ماوەی دوو مانگ بارودۆخی نائاسایی لە عێراقدا بێجگە لە کوردستان ڕاگەیاند. وا دیارە عەلاوی بیەوێت لەم ماوەی ئەم دوو مانگەدا، کە دوای ئەوە بە پێی ڕاگەیاندنەکانی خۆیان بڕیارە هەڵبژاردن دەست پێ بکات، بارودۆخی نائارامیو پشێوی ئەمنی تەواو بکات. بە خەیاڵی خۆی ئاسایشی هەڵبژاردنو مەسەلەی بەشداری خەڵك لەم هەڵبژاردنەدا دابین بکات، کە بایەخە سیاسیەکەی بۆ ئەمریکاو خودی حکومەتەکەی عەلاویو هاومێزو کورسیەکانی، شەرعیەت وەرگرتنێکی ڕواڵەتییە لە خەڵك بۆ دەسەڵاتەکەیان.

گوایە ڕواڵەتی مەسەلەکە ئاوایە کە لە کوردستان کێشەی ئەمنی لە گۆڕێ نیە. زەمینەی بەشداری خەڵك بۆ هەڵبژرادنەکەی ئەوان ئامادەیە. کوردستان لەژێر دەسەڵاتی هاوپەیمانو هاوحکومەتەکەی ئەوان، یەکێتیو پارتیدایەو ئەمانیش خەریکن خەڵك بۆ ناو ئەم هەڵبژاردنە ڕاپێچ دەکەن، بە مەبەستی جێگیرکردنی کورسی وەزارەتخانەکانیان لە مەرکەزدا، کە هێشتا بە پێی تەبیعەتی خودی حکومەتی ناوەندیو بارودۆخی سیاسی تا ئێستای عێراق کاتین. لە باقی ناوچەکانی عێراقیشدا، ئەو تاقمو دەستە چەکدارییە ئیسلامیو پاشماوانەی بەعس کە ئێستا هۆکارێکی تێکدانی ئاسایشو ئارامی خەڵکن‌و سبەینێ دەبنە خەتەر لەسەر ئاسایشی هەڵبژاردنو بەشداری نەکردنی خەڵك، لە ماوەی ئەم دوو مانگەدا پاگ دەکرێنەوەو والسلام!

وەکو هەر حکومەتێکی بۆرژوایی سەرکوتگەر کە لە دەورانی لەرۆزکیو تازە هاتنە سەرکاریدا باری نائاسایی لە وڵاتدا ڕادەگەیەنێ بەمەبەستی داسەپاندنی دەسەڵاتی دەوڵەتو حکومەتی خۆیو ترساندنو بێدەنگکردنو تەسلیمکردنی جەماوەر بە دەسەڵاتەکەی، حومەتەکەی عەلاویو یاوەری سەرۆکی عەشیرەتی عێراقیش بە هەمان شێوە پەنای بۆ ئەو ئامرازە سیاسیو سەربازیو ئەمنیانە بردووە کە هەیبەتو دەسەڵاتی سەرکوتگەرانەو داپیلۆسینەرانەی دەوڵەتو دەسەڵات دابین دەکات. لە ناوچەکانی عێراقدا بە بیانووی نەهێشتنی کوانووەکانی نائارامیەوە بارودۆخی سەربازیو یاسای عورفی بەسەرکۆڵان‌و شەقامو کۆڵانەکانی شارو شارۆچکەکانی عێراقدا دەسەپێنێ. پێیان وایە دەبێت خەڵك ئامادەبن بۆ ئەوەی هەر ساتێك ئەوان عەقڵیان گرتی لە ماڵەکانیان نەیەنە دەرو نەچن بۆ سەر کار،دەرگای ماڵیان بخەنە سەر پشت بۆ حەملەکانی پشکنین،لەسەر گومان ڕاپێچی زیندان بکرێن، یان دەبێ بە شانازیەوە پێشوازی لەو موشەکی فڕۆکەو گوللەهاوەن‌و فیشەکانە بکەن کە هێزەکانی "فرە

رەگەز" و " پاسەوانانی نیشتمانی"و چەکدارەکانی حکومەتەکەی عەلاوی ئاراستەی سنگی خۆیان‌و منداڵەکانیان دەکەن‌و ماڵ‌و حاڵیانی پێ بەسەر یەکدا تێك دەدەن. ئەمانە بۆ ئەوەیە کە بۆ رۆژی هەڵبژاردن خەڵك بتوانن لە ماڵەکانیان بێنەدەر بەرەو سندوقەکانی هەڵبژاردن بۆ ئەوەی عەلاوی‌و یاوەرو حەکیم‌و جەعفەری‌و هاوشێوەکانی دیگەیان لە خێڵی ناسیۆنالیزمی عەرەبی‌و ئیسلامی سیاسی بکەنە سەردارو گەورەی خۆیان!

لە لایەکی دیکەشەوە هەر بەهەمان شێوازی دەسەڵاتە سەرکوتگەرەکان ئینکاری لە مافی سادەی چەند ملیۆن ئینسان لە کوردستانی عێراق دەکەن بۆ بریاردان لەسەر چارەنووسی سیاسی خۆیان. خەڵکێك کە دەیان ساڵە لەلایەن رژێمە نەتەوەپەرستە عەرەبیەکانی عێراقەوە دەچەوسێنەوەو رووبەرووی پاکسازی نەتەوەیی بوونەتەوە، بێ‌ئەوەی مافی ئەوەیان بۆ بەرەسمی بناسن کە بە مەیلی خۆیان دیاری بکەن کە لەعێراقدا دەژین یان جیادەبنەوە،بەزۆر راپێچی ژێر دەسەڵاتی دەوڵەتی ناوەندی دەکەنەوە. پڕوپاگەندەکەشیان ئەوەیە کەگوایە یەکێتی‌و پارتی نوێنەری خەڵکی کوردستانن‌و ئەوانیش لە یاری کورسکورسیەکەی یاوەرو عەلاویدا بەشدارن. هەڵبەت یەکێتی‌و پارتی براگەورەیی ناسیۆنالیزمی عەرەب‌و ئیسلامی سیاسی عەلاوی‌و یاوەرو حەکیم‌و هاوشێوەکانیان قبوڵکردووە.

بێگومان نەبوونی ئاسایش‌و نائارامی‌و چەکەرەکردن‌و گەشەکردنی تیرۆریزمی ئیسلامی‌و بوژانەوەی دەورونەخشی نۆکەرانی دەزگا ئیستخباراتی‌و ئەمنیەکانی رژێمی درندەی بەعس،و پەیدابوونی دەیان باندی ئینسانکوژو تاوانبار کەرۆژانە سەری بارمتە مەدەنیەکان دەپەڕێنن‌و ژنان‌و رۆشنبیران‌و پەیڕەوانی ئاینەکانی غەیری ئیسلام دەکوژن‌و هەرەشە لە کەسانی رادیکاڵ‌و عیلمانی‌و کۆمۆنیست دەکەن‌و... تاد. هەموو ئەمانە لەناو زەلکاوی جەنگ‌و داگیرکاری‌و تیرۆریزمی رەسمی‌و دەوڵەتی ئەمریکادا لە عێراق، یەك واقعیەتی تاڵ‌و تراژیدی ژیانی خەڵکی عێراقە بە تایبەتی لە ناوچەکانی دیکەی عێراقدا بێجگە لە کوردستان. بەڵام حکومەتەکەی عەلاوی خۆیشی بەشێکە لە سیناریۆی مەرگ‌و خوێنی تیرۆریزمی ئەمریکی لە عێراقدا. ئەمیش لایەنێکی ئەو جەنگە وەحشیانەیە کە لەدژی خەڵکی عێراق بەرێخراوەو رۆژانە دروێنەی گیانی پیرو لاوو منداڵی عێراقی دەکات. ئیسلامی سیاسی(بە هاوردەو خۆماڵیەوە)و پاشماوەکانی بەعس‌و هەموو ئەو زنجیرە تاوانبارانەی کە لەمانە بونەتەوە، تەرەفێکی بەرەی جەنگەگەیەو ئەمریکاو دەستوپێوەندەکانی لە حکومەتەکەی عەلاوی‌و یاوەردا تەرەفەکەی دیکەن.

دابینبوونی ئارامی‌و ئاسایش‌و بەشداری جەماوەری خەڵك لە ژیانی سیاسی‌و لە بەڕێوەبردنی کاروباری سیاسی‌و دەوڵەتیدا ،تەنها بەوە دابین دەبێت کە خەڵك ئازاد بێت. خەڵك ئازاد بێت لە بیرکردنەوەی سیاسییدا، لە بیروبۆچوونیدا، لە چالاکی سیاسی‌و کاری رێکخراوەیی‌و حیزبیدا، لە خۆرێکخستن‌و کۆبوونەوەو بریارداندا، لە خۆپیشاندان‌و رەخنەگرتن‌و نارەزایەتی دەربریندا،بەبێ ئەوەی هێزی چەك، میلیشیا، سەربازو ئەمن‌و ئاسایش هەڕەشەی لێ بکەن. هەر هێزو لایەنێك کە بە راستی باسی ئاسایش‌و ئیرادەو نەخشی خەڵك دەکات لە ژیانی سیاسیداو بڕوای پێیەتی، دەبێت بەرگری لە ئازادی سیاسی‌و ئەو مافانەی خەڵك بکات‌و بە رەسمی بناسێت‌و بۆی

تێبکۆشێت‌و ئەگەر لە گۆشەیەکی جوگرافیدا دەسەڵاتی بەدەست بوو پیادەی بکات‌و پەیڕوی لێ بکات. ئەگەر لایەنێک‌و دەسەڵاتێک باسی دەنگ‌و رای خەڵک بکات،بەڵام هیچ ئازادی‌یەک بۆ خەڵک بە رەسمی نەناسێت‌و شمشێری یاسای عورفی‌و باری نائاسایی‌و منع التجول‌و پشکنین‌و گرتن‌و زیندانی‌و کوشتن‌و تەقەکردن لە خەڵک راوەشێنێ‌و مافی ریفراندۆم بۆ خەڵکی کوردستان بە رەسمی نەناسێت، ئاشکرایە کە درۆ لەگەڵ خەڵک دەکات. گاڵتەی بە دەنگی خەڵک دێت. دەنگی خەڵکی بۆ خۆی‌و لەبەرژەوەندی خۆی دەوێت، دەنا ئەگەر بریارە خەڵک دەنگیان، راو بڕیاریان بۆ بەرژەوەندی خۆیان بێت، ئەوا وەکو غازی یاوەر شمشێری رەگەزپەرستی عەرەبی نیشانی خەڵکی کوردستان دەدات.

تاڵەبانی‌و بارزانیش کە کوردستانیان بۆ نەخشەکەی یاوەرو عەلاوی ئارام کردوە، دەنگی خەڵکی کوردستانیان لە هەڵبژاردنی سەراسەریدا بۆ خۆیان دەوێت، بۆ قایمکردنی کورسیەکانیان لەلای حکومەتی داهاتووی ناوەند.دەنا بەقەدەر 15 جار تەمەنی حکومەتە کاتیەکەی یاوەرو عەلاوی، لە کوردستاندا حوکمیان کردوە،ئایا چ کاتێک حسابیان بۆدەنگی خەڵک کرد؟ چ حسابێکیان بۆ ژیان‌و بژێوی‌و گوزەرانی خەڵک کرد؟چ رێزێکیان لە ئیرادەو رای خەڵک گرت‌و لەکام هەڵویست‌و بریاری سیاسی‌دا، لەکام گۆشەی دەسەڵات‌و چاودێریکردنی داهات‌و سامانی کوردستاندا حسابیان بۆ کردن؟ کامەیە ئەو ئازادیە سیاسیەی کە لە کوردستاندا بۆ خەڵک هەیە؟ دەبێ ژمارەی کارمەندەکانی ئاسایشی پارتی‌و یەکێتی‌و پاراستنی پارتی‌و دەزگای زانیاری یەکێتی‌و ئەو پارەو پولەی بۆیان خەرج دەکرێت لە داهاتی کوردستان چەند بێت، یان ئاخۆ چەند دەزگای چاودێری و سیخوری دیکەیان هەبێت بۆ سەرکوتکردنی ئازادای سیاسی‌و رفاندن‌و زیندانیکردن‌و تیرۆرگردنی هەڵسوڕاوانی سیاسی موخالیفی خۆیان؟

ئەمەیە سیناریۆی ئارامبوونی کوردستان‌و یاسای بارودۆخی نائاسایی عەلاوی لە عێراقدا، لەپێناو زەمینەسازکردن بۆ هەڵبژاردنی سەرتاسەری لەسەرەتای ساڵی نوێدا. ئەوەی گومانی تێدا نیيە ئەوەیە کە نە ئەیانەوێ وە نە ئەتوانن زەمینەی سیاسی ئازادانە بۆ بەشداری جەماوەر دابین بکەن. ئەوەی ئەنجامی دەدەن تەنها پرۆسەی کەنارخستنی سیاسی‌و سەرکوتکردنی خەڵکە بەناوی هەڵبژاردن‌و مافی خەڵکەوە.